

Zweetatelier op z'n Rotterdams

Sildra Emelina, medewerkster buitendienst,
Diva van de Sweatshop

Sweatshop Deluxe is een zweetatelier op z'n Rotterdams, een lichtend voorbeeld van sociaal ondernemen in de wijk het Oude Noorden. Werklozen, ontwerpers en winkelende consumenten helpen elkaar op weg. Hier snijdt het mes aan drie kanten. tekst Suzanne Stam foto's Otto Snoek

> Design. Sociaal, duurzaam én lokaal gemaakt. Sweatshop Deluxe is een lichtend voorbeeld van sociaal ondernemen in de Rotterdamse wijk het Oude Noorden. Werklozen, ontwerpers en winkelende consumenten helpen elkaar op weg. Hier snijdt het mes aan drie kanten. Aan de grote tafel, in het atelier achter de winkelruimte van Sweatshop Deluxe, vindt Manuela geconcentreerd de scherpe randjes van een porselein konijntje. Fatima naait rustig met naald en draad rondjes van leer op een kussen. Zodra Sildra en Gracita binnenkomen, is het een drukte van jewelste. Vrolijk kletsend schenkt Sildra koffie voor iedereen in. "Wist je dat Sildra

de diva van de Sweatshop is?", vraagt Gracita aan de fotograaf. "Ja, echt, dat is omdat ik zo leuk en grappig ben en altijd zing en dans", kwettert Sildra erop los. De naam Sweatshop Deluxe verwijst met een knipoog naar de werkplaatsen in landen met opkomende economieën waar werknemers onder slechte omstandigheden producties draaien. Daar is in Sweatshop Deluxe geen sprake van. Sweatshop Deluxe bestaat nu een jaar en is het resultaat van de samenwerking van sociaal ondernemer Bert de Hoop van Nieuw Sociaal Werk (NSW) en ontwerper en kunstenaar Isaac Monté. NSW levert diensten aan organisaties en bedrijven, bijvoorbeeld het schoon houden van openbare ruimtes voor woningcorporaties. Die diensten worden uitgevoerd door mensen met 'een afstand tot de arbeidsmarkt'. Of zoals Bert het zegt: "Mensen die het zonder een beetje extra aandacht net niet redden en hier met behoud van uitkering graag werken. Mensen die beperkt zijn, een taalachterstand hebben, een crimineel verleden hebben of gehandicapt zijn. Het maakt niet uit wat je hebt, als je zin hebt om hier te komen werken, ben je welkom." Isaac Monté was begin 2012 op zoek naar een manier om zijn tassen, gemaakt van gebruikte autogordels, op een betaalbare manier te produceren. Bert hoorde van de plannen van Isaac en dacht: 'Zouden wij dat met NSW niet kunnen doen?'. Samen tikten ze tweedehands naaimachines op de kop en gingen ze met de groep werklozen aan de slag. Al snel ontstond het idee

bij het duo om deze methode ook voor andere ontwerpers in te zetten en de producten in een winkel te verkopen: Sweatshop Deluxe was geboren. "Het mes snijdt aan twee of eigenlijk drie kanten: we geven ontwerpers de mogelijkheid hun werk in productie te nemen en we bieden een nuttige werkplek aan mensen die om wat voor reden dan ook weinig uitzicht hebben op een baan. En tot slot kan de consument hier terecht voor originele en handgemaakte designproducten."

Lokale productie

Sweatshop Deluxe is een voorbeeld van zowel de nieuwe sociale als duurzame economie. Bert: "De productie van goederen is geautomatiseerd of verplaatst naar lage-lonen landen omdat we niet meer dan vijf euro voor een T-shirt willen betalen. Tegelijkertijd telt Rotterdam meer dan 30.000 mensen in de bijstand. We moeten beseffen dat niet iedereen in Nederland hbo-niveau heeft en een baan op dat niveau aankan. Maar ze kunnen wel dat T-shirt maken. Alleen kost dat dan wel meer dan die vijf euro. Gelukkig zijn steeds meer mensen zich daarvan bewust en vragen zich af wat een shirtje nou

echt kost als je de verf, de materialen en de transportkosten moet betalen. Producten worden nu steeds meer lokaal gemaakt, denk aan de trend in lokaal voedsel. Nu nog het sociale. Ben je bereid om iets meer voor dat T-shirt te betalen zodat degene die het gemaakt heeft ook een redelijk en menselijk salaris ontvangt?"

Poëzie voor de stad

Ook concept- en interieurontwerperster Catinca Tilea vond de weg naar Sweatshop Deluxe. Ze lanceerde haar 'Rotterdam told by people', een set van spiegels, sleutelhangers, een boek en koelkastmagneten die het verhaal van Rotterdam vertellen. De spiegels laten de kaart van Rotterdam zien, gebaseerd op de verhalen van Rotterdammers. Daarvoor heeft Catinca Rotterdammers van jong tot oud en uit alle lagen van de bevolking geïnterviewd. "Toen ik bezig was met dit project, bedacht ik mij dat het leuk zou zijn als de spiegels lokaal in Rotterdam geproduceerd zouden worden. Ik zie mijn project als poëzie voor de stad en wilde zichtbaar maken dat iedereen meedoet in de stad. Toen ik hoorde van Sweatshop Deluxe vond ik dat meteen geweldig, de combinatie van lokale productie en mensen die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Dat vind ik heel belangrijk. In een fabriek weet je nooit wie je ontwerpen produceert maar hier wel. Hier maak ik af en toe een praatje met de mensen. Dat maakt het voor mij heel persoonlijk."

**'Dit werk is
belangrijk voor me,
ik voel me nuttig'**

Niet thuiszitten

Het gaat goed met de winkel. Je kunt er terecht voor sieraden, kussens, sjaals, tassen, portemonnees en meer. De meeste producten worden gemaakt van gerecyclede materialen en zijn handwerk. Zo vliegen de porseleinen konijntjes van ontwerpster Lise Lefebvre de winkel uit. Aan de tafel zit de 58-jarige Manuela Martins nog steeds te vijlen aan een konijntje. Ze neemt haar werk uiterst serieus. "Zes jaar geleden ben ik van Portugal naar Nederland gekomen om te werken in de housekeeping van een hotel. Na een aantal jaar werd ik ziek. Nu loop ik met een rollator. Ik wilde niet thuiszitten en via via kwam ik hier terecht. Ik werk hier vier dagen per week, de andere dagen ga ik naar school om Nederlands te leren en doe ik vrijwilligerswerk met verslaafde mensen. In de Sweatshop maak ik nu vooral de konijntjes. Nadat ze uit de mal komen, vijl ik ze zo mooi egaal. De ontwerpster komt af en toe langs om te vertellen hoe we ze nog meer kunnen verbeteren. Dat contact is heel leuk. Als er weer een af is, ben ik best een beetje trots, ze zijn zo mooi. Door alle producten die we maken voor de winkel, raak ik zelf ook geïnspireerd en ben ik thuis ook creatief bezig. Ik heb hier keramiek leren maken, en dat op mijn leeftijd! Deze plek en dit werk zijn erg belangrijk voor me, ik voel me nuttig. En Bert is zó aardig. Ik hoop dat ik forever hier kan blijven." Sildra vangt Manuela's woorden op en zingt: "Jaaa Bert, onze Bertje is een lieve jongen!"

Waardevol contact

Bert zelf lacht om zoveel pluimen. "Het geeft wel aan wat sociaal ondernemen voor mij inhoudt: geld is minder belangrijk, juist het contact met mensen is veel waardevoller. Met zijn veertig jaar heeft Bert zelf ook een rijk arbeidsverleden achter de rug. Van projectmanager bij een commercieel bedrijf tot restauranthouder en nog meer daar tussenin. "Bij een groot bedrijf kun je snel en veel geld verdienen en dat heb ik ook gedaan maar ik vond het oppervlakkig. In dit werk kan ik direct iets voor mensen betekenen en daar word ik vrolijk en gelukkig van. Dat ik dan iets minder verdienen maakt me niet uit."

Bert de Hoop, oprichter NSW, medeoprichter
Sweatshop Deluxe

Manuela Martins, medewerkster keramiekwerkplaats

Catinca Tilea, ontwerpster spiegel

Gracita Boerleider, medewerkster buitendienst

Fatima Faizi, medewerkster naai-atelier

Sami Tavares, medewerkster huishouding en naai-atelier

Gracita Boerleider, 47 jaar

"Hiervoor werkte ik als postbode maar toen dat ophield, kon ik geen ander werk vinden. Ik heb van alles geprobeerd, ik wilde graag aan de slag als parkeerwachter maar daar gingen ze reorganiseren. Overal wordt bezuinigd, je komt moeilijk aan de bak. Thuis kwamen de muren op me af, ik moet mijn energie kwijt. Toen ik aan de slag kon bij NSW, heb ik dat met beide handen aangegrepen. Hier ben ik met mensen bezig. Met Sildra werk ik veel buiten maar met de winkel erbij is het een stuk afwisselender. De producten die we verkopen, kan ik zelf niet betalen helaas. De tas met de autogordels vind ik echt het einde, toen Isaac die voor het eerst liet zien, zei ik: 'Zo die is echt slim!'. Vorige week gingen de konijntjes als warme broodjes over de toonbank, toen dacht ik echt wauw! Ik ben heel trots als er een product wordt verkocht waar we met z'n allen hard aan hebben gewerkt."